

Interpellation ställd till kommunstyrelsens ordförande Anders Almgren

Ang. upphandling av tjänster för avfallsförbränning och återvinning av kommunalt avfall

Delägarkommunerna i Sydskånes avfallsaktiebolag, SYSAV, däribland Lunds kommun, är för närvarande föremål för ett överträdelseförfarande hos Europeiska kommissionen (ärende nr. KOM 2014-4183).

Kommissionen har hittills meddelat en *formell underrättelse* mot Sverige, med innebörden att bland annat ägarkommunernas köp av tjänster direkt från SYSAV inte kan anses förenliga med Sveriges unionsrättsliga åtaganden. Regeringen har i sin tur svarat kommissionen att Konkurrensverket, på regeringens uppdrag, har genomfört en utredning och då bedömt att möjligheten till internt undantaget inte är tillämpligt på ägarkommunernas köp av tjänster direkt från SYSAV. Regeringen skriver bl.a. följande ”*Ägarkommunerna kan därför enligt Konkurrensverket inte köpa tjänster från Sysav AB utan att upphandla*” och anger att ”*frågan är samtidigt aktuell i de tillsynsärenden som Konkurrensverket har [men] där det ännu inte föreligger något beslut som fått laga kraft*” samt försäkrar kommissionen att ”*ägarkommunerna till Sysav AB har uppgett att de kommer att vidta de åtgärder som i så fall krävs*” (regeringens dnr. Fi2015/1182).

Efter denna skriftväxling har Konkurrensverket genomfört två tillsynsutredningar mot bland annat Lunds kommun, där det konstateras att kommunen löpande bryter mot lagen.

Den första av dessa utredningar (dnr. 733/2015) ledde till beslut med följande slutsats ”*Sysav AB uppfyller inte förutsättningarna för att ni med stöd av in house-regeln i [dåvarande] 2 kap. 10 a § LOU ska få köpa avfallshanterings tjänster av bolaget utan ett annonserat enligt samma lag. Otillåtna direktupphandlingar anses både av unionslagstiftaren och av den svenska lagstiftaren vara en av de allvarligaste överträdelserna inom upp-handlingsområdet. Vi förväntar oss att ni vidtar rättelse genom att agera för att fortsättningsvis upphandla de aktuella avfallstjänsterna i enlighet med LOU*” (pp. 68 och 69). Beslutet har Lunds kommuns vidkommande vunnit laga kraft men upphävdes för övriga ägarkommuner.

Konkurrensverket har härefter genomfört ytterligare en motsvarande tillsynsutredning som omfattar övriga ägarkommuner, men även Lunds kommun (dnr. 138/2019), där verket i beslut av den 5 juli 2022 på liknande sätt kunnat konstatera att ”*...det har förekommit omfattande brister i Kommunens hantering av anskaffning av avfallstjänster från Sysav*” samt att ”*Kommunen har vid anskaffning av avfallstjänster från Sysav tillämpat undantaget för intern upphandling i 3 kap. 11 § LOU utan att uppfylla verksamhetskriteriet i 3 kap. 13 § LOU. Eftersom anskaffningen inte har föregåtts av annonsering utgör den en otillåten direktupphandling i strid med 10 kap. 1 § LOU*” (pp. 88-89). Verkets beslut har av Kammarrätten i Stockholm (beslut av den 17 april 2023 i mål nr. 803-23) inte ansetts överklagbart.

Trots samstämmiga konstateranden av EU-kommissionen, regeringen och i två tillsynsutredningar av Konkurrensverket, att kommunen bryter mot lagen, fortsätter aktuella köp direkt från SYSAV. När avser kommunen att upphandla aktuella tjänster?

Lund 2023-10-10

Börje Hed
Ledamot i fullmäktige